

poes'is

Nichita Stănescu

1933-1983

Născut la 31 martie 1933,
în familia lui Nicolae H. Stănescu și Tatiana Stănescu
(născută Cereaciuchin). Studii universitare la Facultatea de Filologie a
Universității din București (1952-1957). Debut editorial cu *Sensul iubirii*
(1960). Între 1957-1968, corector, apoi redactor la *Gazeta literară*. În 1969
este numit redactor-șef adjunct al revistei *Luceafărul*, după care, timp de mai
mulți ani, lucrează la *România literară*, în calitate de redactor-șef adjunct,
apoi de publicist comentator. În 1975 i se atribuie premiul internațional
„Gottfried von Herder”. Din 1981 figurează în *Petit Larousse illustré*.
În 1982 obține Marele Premiu *Cununa de aur* al Festivalului
„Serile de poezie de la Struga”. Se stinge pe 13 decembrie 1983
și este înmormântat la cimitirul Bellu, la picioarele
idolului său, Mihai Eminescu.

Opera poetică:

Sensul iubirii (E.S.P.L.A., 1960); *O viziune a sentimentelor*
(Ed. pentru literatură, 1964); *Dreptul la timp* (Ed. Tineretului, 1965);
11 elegii (Ed. Tineretului, 1966); *Roșu vertical* (Ed. Militară, 1967); *Alfa*
(Ed. Tineretului, 1967); *Oul și sfera* (Ed. pentru literatură, 1967); *Laus Pto-*
lemaei (Ed. Tineretului, 1968); *Necuvintele* (Ed. Tineretului, 1969);
Un pământ numit România (Ed. Militară, 1969); *În dulcele stil clasic*
(Ed. Eminescu, 1970); *Belgradul în cinci prieteni* (Ed. Dacia, 1972);
Măreția frigului (Ed. Junimea, 1972); *Clar de inimă* (antologie; Ed. Juni-
mea, 1973); *Starea poeziei* (antologie; Ed. Minerva, 1975); *Epica magna*
(Ed. Junimea, 1978); *Operele imperfecte* (Ed. Albatros, 1979);
Noduri și semne (Ed. Cartea Românească, 1982).

Nichita
STĂNESCU

Opera poetică

I

CARTIER

CARTIER

Editura Cartier, SRL, str. București, nr. 68, Chișinău, MD2012.

Tel./fax: 24 05 87, tel.: 24 01 95. E-mail: cartier@cartier.md

Editura Codex 2000, SRL, Strada Toamnei, nr. 24, sectorul 2, București.

Tel./fax: 210 80 51. E-mail: romania@cartier.md

Cartier & Roman LLC, Fort Lauderdale, SUA. E-mail: usa@cartier.md

Suport juridic: Casa de Avocatură EuroLegal

www.cartier.md

Cărțile CARTIER pot fi procurate în toate librăriile bune din România și Republica Moldova.

Cartier eBooks pot fi procurate pe iBookstore și pe www.cartier.md

Comenzi CARTEA PRIN POȘTĂ pe www.cartier.md

LIBRĂRIILE CARTIER

Librăria din Centru, bd. Ștefan cel Mare, nr. 126, Chișinău. Tel./fax: 21 42 03.

E-mail: librariadincentru@cartier.md

Librăria din Hol, str. București, nr. 68, Chișinău. Tel./fax: 24 10 00. E-mail: librariadinhol@cartier.md

Librăria 9, str. Pușkin, nr. 9, Chișinău. Tel.: 22 37 83. E-mail: libraria9@cartier.md

Colecția *Poesis* este coordonată de Em. Galaicu-Păun

Editor: Gheorghe Erizanu

Lector: Em. Galaicu-Păun

Coperta seriei: Vitalie Coroban

Coperta: Vitalie Coroban

Design/Tehnoredactare: Valentin Vărtosu Jr.

Prepress: Editura Cartier

Tipărită la Combinatul Poligrafic (nr. 20703)

Nichita Stănescu

OPERA POETICĂ I

Ediția a III-a, iunie 2012

© Dora Stănescu și Mirela Vasilescu

© Editura Cartier, 2012, pentru prezenta ediție.

Prima ediție la Editura Cartier a apărut în 2005. Ediția a II-a în 2007.

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Nichita Stănescu

Opera poetică : [în 2 vol.] / Nichita Stănescu ; cop. : Vitalie Coroban. – Ed. a 3-a. – Ch. : Cartier, 2012 (Combinatul Poligr.). – (Colecția "Poesis"). – ISBN 978-9975-79-773-3

Vol. 1. – 2012. – 252 p. – 1200 ex.

ISBN 978-9975-79-774-0

821.135.1-1

S 77

Sensul iubirii (1960)

Mister de băieți

Ah, din fugă săream sub arțar,
smulgându-i o frunză cu dinții!
(Pieile Roșii, pe sub arțar,
goneau, arătându-și toți dinții!)
Iată lassoul, mâna, atentă,
ochește bizonul de aer...
Ah, din fugă săream sub arțar,
smulgându-i o frunză cu dinții!
(Timp suspendat, ție, copilărie,
văzduhu-ți lingeă talpa și gleznele.)
Cum săreai sub arțar, copilărie,
cu genunchii lângă bărbie și gleznele!...
Iată lassoul, mâna, atentă,
ochește bizonul de aer!

Pe câmpul de piatră

Pe câmpu-ngețat caii mureau, câte unul,
în picioare, cu ochii deschiși, de piatră.
Vântul îi răsturna pe rând, câte unul,
bubuiau pe rând, câte unul,
ca pe-o nesfârșită tobă de piatră.

Eram copil pe-atunci, mi-era frig,
și priveam, clănțănind, picioarele lor paralele,
cu potcoavele-n aer, aburind de frig...
unu, două, trei, patru, număram clănțănind de frig,
picioarele lor paralele.

Nu mă mai gândeam la nimic.
Mama s-a dus la oraș și-o să aducă pâine.
Peste tot e numai zăpadă... cai... și altceva nimic
...patru, cinci, șase, șapte, și altceva nimic.
De-ar veni odată cu pâine!

Dimineață marină

O dungă roșie-n zări se iscase
și plopii, trezindu-se brusc, dinadins
cu umbrele lor melodioase
umerii încă dormind, mi i-au atins.

Mă ridicam din somn ca din mare,
scuturându-mi şuvițele căzute pe frunte, visele,
sprâncenele cristalizate de sare,
abisele.

Va fi o dimineață neobișnuit de lungă,
urcând un soare neobișnuit.
Adânc, lumina-n ape o să-mpungă:
din ochii noștri se va-ntoarce înmiit!

Mă ridicam, scuturându-mi lin undele.
Apele se retrăgeau tăcute, geloase.
Plopii mi-atingeau umerii, tâmplele
cu umbrele lor melodioase.

Cântec de dragoste la marginea mării

Cu gleznelor julite, eu te pândesc când treci
printre rocile țarmului, reci.

Marea se va preface-n păsări străvezii,
câte le-ncap ochii deschiși spre ea,
și vor zbura fâlfâind, când ai să vii,
până-n piscul văzduhului cu o stea.

Vor rămâne prăpăstiile și peșterile goale,
peștii vor plesni aerul prăbușit cu cozile,
stârnind mărgeanele domoale
și corzile.

Uite, epava corăbii lui Simbad marinarul
cu un colț se sprijină-n scoicile cenușii,
cu un vârf înjunghie-n mijloc cleștarul,
peste toate punțile aleargă raci vii.

Îți dăruiesc o stea de mare, un crab și un delfin!
Adu-i în spinare până la nisipuri.
Mă voi preface orb și am să vin
cu brațul întins, să-ți mângâi chipul.

Joc de unu

Lumina surâdea pe ierburi și pe ramuri
cu-ntregul ei alai de foșnete și lamuri
în care îți afunzi uitarea și te pierzi.

La ce-au mai nălucit, în calea mea, mlădie,
și fruntea ta-n zulufi de umbră vie,
și ochii tăi, ca doi paianjeni verzi?...

Cântec de iarnă

Ești atât de frumoasă, iarna!
Câmpul întins pe spate, lângă orizont,
și copacii oprîți, din fuga crivățului...
Îmi tremură nămile
și nici o mireasmă,
și nici o boare,
doar mirosul îndepărtat, de gheață,
al soriilor.
Ce limpezi sunt mâinile tale, iarna!
Și nu trece nimeni
doar sorii albi se rotesc liniștit, idolatru
și gândul crește-n cercuri
sonorizând copacii
câte doi,
câte patru.

Vitraliu

Umbra ta, lovindu-se de ziduri,
iar se sparge-n cioburi colorate.
Oh, de-aceea m-ai zărit în stradă
adunând pierdutele-i pătrate.

Și s-o fac la loc, în ceasul nopții,
peste geamuri ți le-așez cu grijă,
verzi, albastre, galbene și roșii,
încoifate-n creștet cu o spijă.

Când te vei trezi, lipiți de geamuri,
arlechini din sticle colorate
vor lăsa prin ei să-ți cadă-n brațe
soarele, mereu la jumătate.

O călărire în zori

lui Eminescu tânăr

Tăcerea se izbește de trunchiuri, se-ncrucieșe,
se face depărtare, se face nisip.
Mi-am întors către soare unicul chip,
umerii mei smulg din goană frunzișe.
Câmpul tăindu-l, pe două potcoave
calul meu saltă din lut, fumegând.
Ave, mă-ntorc către tine, eu. Ave!
Soarele a izbucnit peste lume strigând.

Tobe de piatră bat, soarele crește,
tăria cu acvile din față lui
se prăbușește în trepte de aer, sticlește.
Tăcerea se face vânt albăstrui,
pintenul umbrei mi-l crește
în coastele câmpului.

Soarele rupe orizontul în două.
Tăria își năruie sfârșitele-i carcere.
Sulițe-albastre, fără întoarcere,
privirile mi le-azvârl, pe-amândouă,
să-l întâmpine fericite și grave.

Calul meu saltă pe două potcoave.
Ave, marea-a luminilor, ave!

Soarele saltă din lucruri, strigând
clatină muchiile surde și grave.
Sufletul meu îl întâmpină, ave!
Calul meu saltă pe două potcoave.
Coama mea blondă arde în vânt.

O viziune a sentimentelor (1964)

Lauda omului

Din punctul de vedere-al copacilor,
soarele-i o dungă de căldură,
oamenii – o emoție copleșitoare...
Ei sunt niște fructe plimbătoare
ale unui pom cu mult mai mare!

Din punctul de vedere-al pietrelor,
soarele-i o piatră căzătoare,
oamenii-s o lină apăsare...
Sunt mișcare-adăugată la mișcare,
și lumina ce-o zărești, din soare!

Din punctul de vedere-al aerului,
soarele-i un aer plin de păsări,
aripă în aripă zburând.
Oamenii sunt păsări nemaiîntâlnite,
cu aripile crescute înlăuntru,
care bat, plutind, planând,
într-un aer mai curat – care e gândul!

Continuitate

Alergând, alergând mi se-ntețeau mușchii,
scheletul alb ce-l țin în mine,
ca marmora lui Michelangelo statuile,
a început să se facă mai luminos, mai luminos
vertebră de vertebră, os de os.

...Până când, până când
în tâmpale și în frunte mi se-nfigeau sunând
întâmplări, amintiri, amintiri, întâmplări,
speranțe și vise, venituri și plecări.

Alergând, alergând, mai adâncă-i mereu,
urma-n pământ a piciorului meu,
până când zidul de gheață al morții îmi bate
pieptul, cum bați pe-un lingou
știutul înseamnă de carate.
Și omoplatul se face
pală subțire de helicopter
ce se-nvârte, se-nvârte, se-nvârte, se-nvârte
dintr-o boltă în alta,
dintr-un cer în alt cer,
iar gândul meu scris își înfige-n pământ
rădăcinile, sondele, ancora,
visurile, dorurile, patimile.

Geneza

Ne opream în fața fiecărei luciri,
atingându-ne tâmplele.
Și cum te țineam cu brațul, lângă inimă,
coama ta inelată-mi îmbrăca umărul
cu o mantie foșnitoare.

Ne priveam unul pe celălalt, deodată,
ca pe-o hartă a lumii.
Râdeam de-nfățișarea noastră, de faptul
că am două mâini.
Le-ntindeam în aer, și tu
credeai că sunt două spițe de roată,
în timp ce gândurile ni se fugăreau
pe o aeriană câmpie.
Se chemau, se sărutau
pe o aeriană câmpie.

Uite, strigai, pe-aceste frunți omenești
se sprijină lumea ideilor,
așa cum odinioară pământul se sprijinea
pe spinările elefanților indici!

Vârsta de aur a dragostei

Măinile mele sunt îndrăgostite,
vai, gura mea iubește,
și iată, m-am trezit
că lucrurile sunt atât de aproape de mine,
încât abia pot merge printre ele
fără să mă rănesc.

E un sentiment dulce acesta,
de trezire, de visare,
și iată-mă, fără să dorm,
aieva văd zeii de fildeș,
îi iau în mână și
îi înșurubez răsând, în lună,
ca pe niște mânere sculptate,
cum trebuie că erau pe vremuri,
împodobite, roțile de cârmă ale corăbiilor.

Jupiter e galben, și Hera
cea minunată e argintie.
Izbesc cu stânga-n roată și ea se urnește.
E un dans, iubito, al sentimentelor,
zeițe-ale aerului dintre noi doi.

Și eu, cu pânzele sufletului
umflate de dor,
te caut pretutindeni, și lucrurile vin
tot mai aproape,
și pieptul mi-l strâng și mă dor.

Leoaică tânără, iubirea

Leoaică tânără, iubirea
mi-a sărit în față.

Mă pândise-n încordare
mai demult.

Colții albi mi i-a înfipt în față,
m-a mușcat leoaica, azi, de față.

Și deodată-n jurul meu, natura
se făcu un cerc, de-a dura,
când mai larg, când mai aproape,
ca o strângere de ape.

Și privirea-n sus țâșni,
curcubeu tăiat în două,
și auzul o-întâlni
tocmai lângă ciocârlii.

Mi-am dus mâna la sprânceană,
la tâmplă și la bărbie,
dar mâna nu le mai știe.

Și alunecă-n neștire
pe-un deșert în strălucire,
peste care trece-alene
o leoaică arămie
cu mișcărilor viclene,
încă-o vreme,
și-ncă-o vreme...